Массе а мехний пролетареш, вIашагIкхета!

СЕВДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ЕРА, 17 июнь, 1976 шу. • № 74 (5586). • Мах 2 мап.

КЪАХЬЕГАМХОШТА— ПРАВОВИ КХЕТАМ

КПСС XXV съезде белгалалъяхьар правонарушенеша къоьсан лоаттабеча бязза пайда эца без къахьегама коллектива хетарех а, кепайоазон критически дешах а, саг хьехам балара методех а, закона инзах а, аьина. Цудухьа, шеко йоацш да социалистически законаш кIезнгаIа телхьалгIа наха юкъе правовоя хетам балара гIулъаьх вIаштIехьдаккхарех тийна хилар.

Ухх тIехьхьарча хана из болх республике дуккаIа теркалбеи хилар хьагоIт цхьаъоча бакъдараша. Аххъа дIадахача цхьан шера тайп-тайпарча правовн темаех лаьца прокуратура, суда милице, нотариата болхлоша ях язар совгIа лекцеш йийшай. Каст-каста теле-радиожурналаш кIийду, кепайоазон тIа советски законодательствех лаьца статьеш арайоах. Республика еррига районашка болх беш я правовн знаней халхъа университеташ.

Республикд дуккхача предприятешка, колхозашка, совхозашка вIашагIьелалй правонарушенешта профилактика ю 500 совет, 23 правопорядка оворин пункт, 800 халхъа дружина, 700 новкъостIий суд.

Духха дика хIаманш дувца йиш я республика Лахехьарча судерча правовн знаней халхъа университехех. Шийтта шу да ца болх бу. Цу юкъа эзарап болча наха шолгIий юридически культура лаккхвй цига. Аддха ухх шера дийша а баьина диплонаш хьайийар цига 1022 халхъа заседателго, депутата, хьехархочо, дружинника. Цига дийпараш балаха тIа, вахаре найсачуа, дешай паччахьлаяхеи хьисапе малаи де Iомлаш. Цунца кхаьна цар общественни хьинар айлу, правопорядок тIоагIьара тIадерзадаь гIулаккхан кхоачашдеча, е къастабена уж бIубенниIа хулийт.

Общественни порядок лорияра даьхье бу болх достам болаи лелабе гIерт Заводской районера паччахьалкхен а общественни а организацеш. БоагIаш бола теркам тIаIхийт правовн пропаганда тоаьра. Из болх вIаштIехьбоаккхача прокуратура, суда, милице органий низах пайда эцарал совгIа шерра коггIортолгIа ю правонарушенешта профилактика ярга советех, правопорядкан опорни пунктех, халхъа дружинаех, новкъостIий судех. Районе яхь лоаттаю граждапаи лакха вахара-лелара культурен тIехдика общественни порядоки йолаш хилийтара.

Цу дерригча а кхыдолча а дикачоч шерра пайда эца бола къахьегамхошта юкъе правовн болх боаржабеча хана. ХIаьта дIаха йоIача хана из дикка тоабе бешаш болга хьахьокх вай вахаре юкъ-юкъе гучадувлача эIамигача а доккхача а зулламаша.

Советски паччахьлаяхеи правнан дардаш йовзаш хIама на нийсалга тарувш дока зулламаш кIезнга хилац судашка дунцаш. Иштта, моттигаш нийслу профсоюзни организацешка мукъа а на бехаш администраце саг балхара дIанавыкхача. ТIакхка мел балд ца безача отташ кхалсаго ше, нагахьа санна ше маьрс яхачунца регистраци на ешш из яьха хилча. Марацара къасташ хилча суде тIолла боахамех шийна доагIа дакъа хьадеха, хIаьта цIаьхха мар велча бераша пособи ийде Iожьо йоацаш юс из.

Цу дерригче вайгара дIадех наха правовн хкетам лулга кхы а шергIен кIоврагIен деладе дезаш хилар. Из лаа йиш яц Ачхой-Мартановски, Шелковской, Наурановски, иштта кхыча а районашка латтача хьалех. Правовн хкетам балара баьха лостам телара йола Ачхой-Мартановски районера координационно-методически Совет цхьаьккха боах беш яц. Цудухьа, юристашен мишане болхлоше дешаш хет-хеттача еш лекцеш, из шоаш деча хана коллективаш хьашташ даим теркалдац. Укхаза соахка вIалла йийшаяь халхъа рузкха тIаIхуларадаша кхоьсан лоттабара тIаерзаяь лекцеш, кIаьта уж тайпа зулламаш районе кIезига хиндацц. Цу дахьье шоашкара лелардо гойташ я районе вIашагIьехка правонарушенешта профилактика ю советаш, халхъа дружинаш, новкъостIий судаш. Иштта цу гIулаяха юстара латт ала йийш я культура учреждеиеш а.

Цу тайпара кхоачамбоацараш долаш да вай лаххе белгалъяьча а иштта кхыча а районашка. Из иштта хургдалаш массеех цу хьалха наькъ юридически культура лаххьара гIулаяха лостам телара вIашагIьехъача координационно-методически советашкара: республика городашкарча, районашкарча партийни, советски органаша доагIар дисза хьадийка лаларе. Правовн болх планаген вIаши бувзаш администраце органашка байтIара вIаштIехьдаккхасца дагрдан. Цар ешаш йола лекци, беседа кIаре коллективера правопорядок лорияра дахьъера хьалап дIадовзийтар, зулямхой цIераш йоахаш кхета тугаш воапар законо цIенхаштта бехктохкаме озаргвлга дIахойтаи хила еза.

Иштта, шерра пайда эца деза общественни порядок лорача шоаш пайдане йолга кхъьекхъача гуччакъа суд еш чакхйоахача процессех, общественни юридически консультацеех, хаттарийн жопийн сайренех.

Къаьстта теркам тIабахийта беза кхувш йоагIача тIеIхьена советски паччахьлаяхеи правнан дарлдан дIаIовзийтара. Из дарц соахка денз вай мехкарча школашка, профессионально-технически учплицашка дешара программанза из курс юкъеIийхьаяле а шоашкара доагIача дакъа цу гIулаяхаиара бехктохкам айбе боагIа дахьа-ноанопа, дезаллаша, общественносто.

Предприятеп, учреждеиеп кхъьекгамхошта, бахача наха хьалхаяка, Советий иституцеий сессешка шолг балаха дакъа кест-каста отчеташ тела еза прокуратура, суда, милице органий бехктохкамеча болхлоша.

Правовн хкетам балара оттавь мероприятеш мишта чакхйоах хьоажаш ше лоаттабу тIаIхьоажам тIоагIбе беза юстше министерствера республикански координационно-методически совето, из болх шиЙ хьалда достам болаи белга вIаштIехь а доаккхаш.

ХIаравар закон довзаш а цунцара шиЙ бехктокхам лакха доаттабеш а хургвола тIулакх Iалашдара денна болх бе декхарийла а административни органаш а вай еррига общественность а. Из дIадех вайгара парте XXV съезда решенеша.

ХIАРА БАЛХА ДЕННА— ДИКАЛА ЗНАК!

ДIАХО А ИШТТА

Вахта чакхъяла ах сахьат дусача хоно СССР 51 шу дизара цIергIча Грозненски хIмкомбинате №16 йолча цехе дукха нах бар: А. Ф. Сафонов кертера латта «А» смена вахта чакхйоаккхаш яр, хIаьта М. С. Данильянца кулгеварча.

РЕПОРТАЖ

галду «Г» смена вахта хьакъош кийчлуш яр. Дай сенна массанаьа хьожаш цехе гIолла чакх а баьина, вахта йоIаяле 15 минут хьалха ергIанарча 10 десятиминутге вIашагIкхиптарг аппаратчикаш.

Смена начальнике Даниьянц Юрик Сарибекович шоашта хетар хьаьлар дийхер аппаратчикашкара.

— Технологех тIерабийна моттигаш йолаш яц, ерриге а системаш гIертIа болх баш я, — яьлар. Сингло Зинаида Федоровнас.

— Оборудовани а хIа ма-йоагIча я, — тIетевар Леонов Анатолий Иванович.

Иштта ловаца корта болаш къамаьл дир кхьабоаккхаш аппаратчикаша. Цу дийпаьъе технически дакъъе цехе дерриге а ниййсе долаш вахта хьакъош йиш йолаяр кердя смена. Ухх тIехьхьарча хана вахта хьакъалге вахта кхоачаш вахте йоагIаш баьча баьха итогаш ю 16-ча цехе. Цхьабаьлча «Г» сменас итогаш хьалхо а яьяр, из вахта чакхъяла ю тIехьагIа массеех минуте вIашагI а кхийтта. Хьаьта шоашта «отличнО» яхе оценке а оттавьар аппаратчикаша. Цудухьа хIанз цеха начальнико шоашта оттаьча оценкаех Ж. С. Даниельяница хоам барта тIоагIа хьожаш бар уж.

— Укхаз хьалхарча вахте баьча балаха вай воашта оттаь оценка бакъъвйл цеха начальника, — яьлар цо.

— ДIаха а иштта къаьстта деза вай, — йоахар гIадбехача аппаратчикаша.

Раьза а болаш. Цеча усложненна дар а баьна, болх бе дIаэттар уж.

Сменас итогаш ечу журналера хьам со. Мах тIехдика къаьхийгад цо. Цхьа оценка дIаийкинча вожаш ерригаш а «отличнО» яхаш я. Хьанар айдена къаьлийгад цу коллектико. Цо хьаденза бедал лоаттайр № 17—18 йолча цеха. Цо прежаш хиннча продукце дикал массеза а нормал тIех яр. Къаьхьара дисциплина дика йолча смена коллективо йиззэ кхоачашйора ткеремлен техника, цо хьинаре къоьсам лоаттабар электроэнергги, материалаш, бедал ихояра тIехьа. Цiена, лостам болаш зулар аппаратчикаш болх бу маттигаш. 400 тонн бабший витамицин хьоар.

Дика болх бу доакъар Iалашдера Науреки, Суженски районий юрта боахама къаьхьамхошта а. Иштта, наурашана дIадахача кIираIга Iалашйир ехо эзар тонн йол, дакъкхар 130 тонн бабший витамицин хьоар, хIаьта суженцаша ши эзар тонн совгIа йол Iалашъяьй дIадахача кIираIга.

Ишттта, Ачхой-Мартановски районе доакъар Iалашде долаш дагна деза 370 тонна йолп 133 тонн бабший витамицин хьоарп марп Iалашдьхьап. Хьаьта Шелковски района колхозашкеи совхозашкеи Iалашъяь боа эзар тонна йол. сенаж 200 тонна, дакъкха бабший витамицин хьоар 35 тонна кIезига дукха-га Мара дап. Цу тайпара хьап да республика кхыча районашка а Хьаьта из гайпа кхоачамбоацар дIаха йоIача хапа ла йиш йоацаш хIама а ла.

ДIайийна бабши хьа а па йоIийташ ший канпаьъ уж чуэцIара Iалашде деза республика колхозийн совхозийн культахопа, сихье сиз доакъар Iалашдара темпаш.

Дика къаьхийга Iаш Iайпз. Цо хьинаре дакъа лоап общественни вахаре. Из я совхоза Шалинскера Iайпа. Цу хьапа дешаш а баьна, вахта йоIаяле 15 минут хьалха ергIанарча 10 десятиминутге вIашагIкхиптарг аппаратчикаш.

Смена начальнике Даниьянц Юрик Сарибекович шоашта хетар хьаьлар дийхер аппаратчикашкара.

— Технологех тIерабийна моттигаш йолаш яц, ерриге а системаш гIертIа болх баш я, — яьлар. Сингло Зинаида Федоровнас.

— Оборудовани а хIа ма-йоагIча я, — тIетевар Леонов Анатолий Иванович.

Иштта ловаца корта болаш къамаьл дир кхьабоаккхаш аппаратчикаша. Цу дийпаьъе технически дакъъе цехе дерриге а ниййсе долаш вахта хьакъош йиш йолаяр кердя смена. Ухх тIехьхьарча хана вахта хьакъалге вахта кхоачаш вахте йоагIаш баьча баьха итогаш ю 16-ча цехе. Цхьабаьлча «Г» сменас итогаш хьалхо а яьяр, из вахта чакхъяла ю тIехьагIа массеех минуте вIашагI а кхийтта. Хьаьта шоашта «отличнО» яхе оценке а оттавьар аппаратчикаша. Цудухьа хIанз цеха начальнико шоашта оттаьча оценкаех Ж. С. Даниельяница хоам барта тIоагIа хьожаш бар уж.

— Укхаз хьалхарча вахте баьча балаха вай воашта оттаь оценка бакъъвйл цеха начальника, — яьлар цо.

— ДIаха а иштта къаьстта деза вай, — йоахар гIадбехача аппаратчикаша.

Раьза а болаш. Цеча усложненна дар а баьна, болх бе дIаэттар уж.

Сменас итогаш ечу журналера хьам со. Мах тIехдика къаьхийгад цо. Цхьа оценка дIаийкинча вожаш ерригаш а «отличнО» яхаш я. Хьанар айдена къаьлийгад цу коллективо. Цо хьаденза бедал лоаттайр № 17—18 йолча цеха. Цо прежаш хиннча продукце дикал массеза а нормал тIех яр. Къаьхьара дисциплина дика йолча смена коллективо йиззэ кхоачашйора ткеремлен техника, цо хьинаре къоьсам лоаттабар электроэнергги, материалаш, бедал ихояра тIехьа. Цiена, лостам болаш зулар аппаратчикаш болх бу маттигаш. 400 тонн бабший витамицин хьоар.

Дика болх бу доакъар Iалашдера Науреки, Суженски районий юрта боахама къаьхьамхошта а. Иштта, наурашана дIадахача кIираIга Iалашйир ехо эзар тонн йол, дакъкхар 130 тонн бабший витамицин хьоар, хIаьта суженцаша ши эзар тонн совгIа йол Iалашъяьй дIадахача кIираIга.

Ишттта, Ачхой-Мартановски районе доакъар Iалашде долаш дагна деза 370 тонна йолп 133 тонн бабший витамицин хьоарп марп Iалашдьхьап. Хьаьта Шелковски района колхозашкеи совхозашкеи Iалашъяь боа эзар тонна йол. сенаж 200 тонна, дакъкха бабший витамицин хьоар 35 тонна кIезига дукха-га Мара дап. Цу тайпара хьап да республика кхыча районашка а Хьаьта из гайпа кхоачамбоацар дIаха йоIача хапа ла йиш йоацаш хIама а ла.

ДIайийна бабши хьа а па йоIийташ ший канпаьъ уж чуэцIара Iалашде деза республика колхозийн совхозийн культахопа, сихье сиз доакъар Iалашдара темпаш.

13 шу хьалха «Шалинский» совхозе скотникалла балха ера Эзерханова Iайпа. Цу хьапа денз дукха чуоттавлача доахапа гIулаях дсп хьа а йоагIа из. Ухх шера цо Iуплп деп 268 бежап да. Планаrла 500 грамм йолаш хIара бежапа денпеп байсапеп тIакхета лоазал 620 граммага дIакхоач.

ГIИЛМАН КОНФЕРЕНЦИ

Селхан ГроЗНИИ заседанеп заде шиЙ болх дIабоалабир КПСС Ноухч-ГIалгIай обкома Ленина орден лелаеча «Грозиефть» обьединенеп механизированни газовни промышленности Iилма-технически общества правленеп вIаштIехьхьакхача «Ноухч-ГIалгIайнеп меспзойске гIоапаш тахкара опыти цуи эффективность лакхъера наькъъа-шиЙ ахача Iилма-практически конференце. Конференце балха юкъе дакъа доацап ба вай республика Iилмазой советаа Москвера, кхыча йоккхача городолшкара специалисташ.

Лоацца кхамаьл а дIь. конференцин тIьайIаллар Лепина орден лелаеча «Грозиефть производственни объединене генеральни директора В. А. Сорокина.

Цул тIехьагIа дIаIолеанича хьалхарча заседане «Мехкъалъта промышленность иттлагIеча пятилетке дегIаьхьар» яьа йоккхи доклад яьр СССР мехкадьта промышленности Министерства боалхоче Э. М. Халимова. Цу дийпаьъа конференце дакъа лоаттабарп дагдийгар «СевКавНИИПИнефть», «Грозиефть» объединенеп Iилмазоюн специалисташе В. Н. Майдебора, Н. П. Лебединца, В. И. Конюхова, Б. С. Харченкос, Г. Ю. Чеховскаяс, П. А. Радсевича, Ю. М. Щербакова, кхыдар кийчьяьча докладашка.

Къаьстта теркам тIабахийта хIанза я. Фланцашн подшипникаши йоацаш латт яз.

Тоаьъча «АВМ-04» яхача агрегато а, слесаря-механика Ильченко Федор Романовича ма-аллара, оваре бац болх. Цул бахьан да моша доакъар гIертIа дъатIа ца кхаьхар.

Нов. Ильченкое дийпар бабший гучадалъар тIоана. Тхо цига хиннча дийпаьъа Iуйрийна 8 сахьат дьяча денз 10 сахьата 30 минути яллалца агрегата кIаи Iийпе ваьжа. Iалаш вар ехоь болхо, моша доакъар тъатIадарга хьежаш Ухх деношка тхога колхоза партпринимание секретара хоам мо-барга, «АВМ» яха йоIаяла агрегат тоаьра эца оаттахаи Iаллашьеп доахаме. Уух гаргIарача деношка бизаича нигаш болх беш курбза шаккхе агрегат.

Тахапарча денга доакъар кийдлена бригада коллективо кIоагашка елзай 900 совгIа тонн сенаж, эргIаш дьа Дiаотташ 60 тонн ыьа

ялапза я. Фланцашн подшипникаши йоацаш латт яз.

Тоаьъча «АВМ-04» яхача агрегато а, слесаря-механика Ильченко Федор Романовича ма-аллара, оваре бац болх. Цул бахьан да моша доакъар гIертIа дъатIа ца кхаьхар.

Нов. Ильченкое дийпар бабший гучадалъар тIоана. Тхо цига хиннча дийпаьъа Iуйрийна 8 сахьат дьяча денз 10 сахьата 30 минути яллалца агрегата кIаи Iийпе ваьжа. Iалаш вар ехоь болхо, моша доакъар тъатIадарга хьежаш Ухх деношка тхога колхоза партпринимание секретара хоам мо-барга, «АВМ» яха йоIаяла агрегат тоаьра эца оаттахаи Iаллашьеп доахаме. Уух гаргIарача деношка бизаича нигаш болх беш курбза шаккхе агрегат.

Тахапарча денга доакъар кийдлена бригада коллективо кIоагашка елзай 900 совгIа тонн сенаж, эргIаш дьа Дiаотташ 60 тонн ыьа

РЕСПУБЛИКА КХАШКА

ЯЛАТ ЧУЭЦА БОЛАБЕННАБ

Грозненски района цхьаьолча боахамашка дIабоалабенна6 ка болх яларан чуэца. Иштта «Загорский» совхозе хIанзе а 316 гектара тIара муух хьекха кисвраз Iобиллаб. Ьырда ялат 744 центнер дз.

Хьаькарн ардарн къаьст-къаьста долаш гурахьа дIна йолаш чуэнц долалаьъ Ленина цIергIча колхозе. Ухххза 193 центнер ялат ьырдал.

Селхан шоай агрегатаи кханка араьъьал 1-гIча Мая цIергIча колхоза, «Грозненский шурий» совхоза дIна йолаш чуэнц долалаьъ Ленина цIергIча колхозе. Ухххза 193 центнер ялат ьырдал.

Ка бола ялатан чуэца уях деношка дIабоалату Грозненски района массе боахамашка. Ялат чуэнцан хургьа 246 комбайн.

ЦХЬАН ШЕРАЙ АХ ШЕРАЙ ТОЪАМ ХИЛЛАЛ...

Хьайбаци кхъбара цхьан шерап ах шерап тоъам хиллал. Доакъар Iалашдара берриге шоай теркам тIабахийта, сергIа торонап оарцагIъяьхь тIатеIIа къаьстап бI-ух-деношка республичка механизаторап, комбопа юрта боахама болхлой.

Июнь бутт доакъар Iалашпара — ударни бутт ба эцна хьаьххайкадаьд республике. Из бахьан долаш денгара денга шерагIа, ярап а доакъар Iалашделга алсамдаккхар дуьъа юрта боахама механизаторашта юкъе боаржаь яьх.

Июнь бетта шолларIиц кIиранIга республике голла Iалашъяьй 9100 тонн йол, 12890 тонн сенаж. кIийдьяьд 1100 тонн бабший витамицин хьоар. Кхаьста дика вIаштIехьбаькхаб доакъар Iалашпара болх Шелковской района боахамашка. Доакъар Iалаште болабелча денга хIанзе 6 эзар тонн йол, 131 эзар тонн сенаж кIийчьяьй, 2.7 эзар тонн витамицин хьоар дакъкхар цу районга юрта боахама кхъьекгамхошта. Хьаьта Iалаяхача кIираIга цар Iалашйир дуьъа хIама та эцаш ах эзар тонн йол, 1000 тонн сенаж, дакъкхар 400 тонн бабший витамицин хьоар.

Дика болх бу доакъар Iалашдера Науреки, Суженски районий юрта боахама къаьхьамхошта а. Иштта, наурашана дIадахача кIираIга Iалашйир ехо эзар тонн йол, дакъкхар 130 тонн бабший витамицин хьоар, хIаьта суженцаша ши эзар тонн совгIа йол Iалашъяьй дIадахача кIираIга.

Ишттта, Ачхой-Мартановски районе доакъар Iалашде долаш дагна деза 370 тонна йолп 133 тонн бабший витамицин хьоарп марп Iалашдьхьап. Хьаьта Шелковски района колхозашкеи совхозашкеи Iалашъяь боа эзар тонна йол. сенаж 200 тонна, дакъкха бабший витамицин хьоар 35 тонна кIезига дукха-га Мара дап. Цу тайпара хьап да республика кхыча районашка а Хьаьта из гайпа кхоачамбоацар дIаха йоIача хапа ла йиш йоацаш хIама а ла.

ДIайийна бабши хьа а па йоIийташ ший канпаьъ уж чуэцIара Iалашде деза республика колхозийн совхозийн культахопа, сихье сиз доакъар Iалашдара темпаш.

ПЛАН ТIЕХКХОАЧАШЪЯЬЙ

Цхьан шерап ах шерап кхоачам боашп доакъар Iалашдерада вай аьина, Суженски районан юрта боахама къаьхьамхошта республика берригача механизаторашка, доакъар Iалашдерашка дах кхайкарап шерра хьаллашдар Малгобекерп районе боахамашка. Хьаьта уух шера хьалхашка латта дехкарап нпа ихо па беш къаьстап хIанзе дика толамаш а дазхад. Иштта, ухх шера планаIга 3300 тонн кийчье езаш хиннча хIанзе 5300 тонн совгIа сенаж кийчьяьй районе.

Из мах бола доакъар Iалашлеш къаьстта дика хьокхамаш гойташ болх бу «Ахьанчуркийн совхоз» къаьстехошта. Планаrла ухх шера 1600 тонн Iалашъе езаш хиннача хIанзе 3000 тонн совгIа сенаж Iалашъяьй йар.

Ма-могга духхаrла доакъар Iалашдера совхоза отделенеша юкъе яьржача яхье хIанз хьалха цIьхьаIгIа отделенеп я.

Доакъар Iалашдера боахамашка, трактористаша Алсроев Султана, Чапаков Ахьмада, комбайнераша Бизиев Абубакара, Ельсев Магьмала, шоферераша Балкоев Сайпрбика, Чемхилгов Iаббаев беча балха къаьстта раьза ба совхоза кулгалой. Балха норма тIехкхоачаш па еп ди дIадахийтап лакхе шерап яьхача механизаторех хIаране.

А. ХАРСИЕВ.

ДОАКЪАР КИЙДАРА— ДУККХАГIА ТЕРКО

Грозненски района Ленина цIергIча колхозе болх беш я лаьрхIа доакъар кийчлара вIашагIьелла Хамзатов Пятис кугталлу бригада IIаза йиллийна баьцаьн ьыла, сенажа, бабший хьоара лаьрхIа хьокхаш я из.

Оу ала мегарда цу бригада членашка беча балхах.

Оаха эцира трактористка Таценко Сергей Александровича лаьелар механизатор.

Цо санна шиЙ болх цIена бу трактористка Джамиев Абубукерепа а. Цхьабаьлча, из ала йиш яц механизаторах Рабуев Джабарат. Хетарехьа, кхоачаIгIа дакъа бут кIт цо кхай тIа. Цох брак ер мара ала йиш яц.

Витаминан бабший хьоар дечча а во вIаштIехьбаькхаб боап. «АВМ» яхача шин агрегатаI боап беш пI мара яц. Хьаьта вок хIанз а планаIга дьяча промышленности Министерства боалхоче Э. М. Халимова. Цу дийпаьъа конференце дакъа лоаттабарп дагдийгар «СевКавНИИПИнефть», «Грозиефть» объединенеп Iилмазоюн специалисташе В. Н. Майдебора, Н. П. Лебединца, В. И. Конюхова, Б. С. Харченкос, Г. Ю. Чеховскаяс, П. А. Радсевича, Ю. М. Щербакова, кхыдар кийчьяьча докладашка.

Къаьстта теркам тIабахийта тулбенираша далийIар «Карабулак—Ачалук, Малгобек—Вознесенски—Али-Юрт. Хамкорт, Стаьогрозненски. Замаикуд ихача текха чакхйоахаш далаттача мехкадьта доаладача моттигашкара лаьтера молоан тIевашкара мехкадьта дакъкараз». «Опытни эксплуатаце йолча мехкадьта доаладача моттигех» ячаеч кхыйолчеи докладашка.

Конференце болх кхоана чакхбоал. Цу дийпаьъа Iилмазоюн шоаш бабша балха итогаш я ергIан мехкадьтта промышленни пункт.

М. САЛМАНОВ.

КОМБАЙНЕРАШ КИЙЧА БА

Шалински района «Джалка» совхозе ерриге 18 комбайн кийча я ка бола ялаташ чуэцара. Хьаьта хьокхаш чуэцача хаза хьожаш ца беш цар лаьца болх бар мел кхоачаIга лоарIаеме па хьеталеш ма-йиЙ. Ялат чуэца комбайнаш тоаьча хьинаре а тешшаме а кхыйолчаIга Х. Айдамирова, Н. Замиева, Ш. Аьзаева, кхыча. Техника тоаьча дика толамаш лахарах, болх шIена барах аьчан премеи еиий цу массанна.

Тха совхоза къаьхьамхошта дика хов, мел тIоагIа боахоа ец пийлаш парте XXV съезде вай мехка юрта боахам дIаха дегIабоалабелга, кхачан керттера ца хьаьжа — ялат духхагIа дакхха дезилга. Из лоарIаеме гIулаяк кхоачамбоацара шоашкара доагIаш дола да дакъа юкъедахь дерзIан ба тха совхоза болхлой а.

Гурахьа дийна ялат доацаьча хIанз да а дойташи чуэца дерзI оаха. Цу тIулакхо торо хулийтарга лаччахьлаяхеи кхетта ялат доакъар Iалашдера тIаIхуларадаша тIетилетка кхыча районашка дехкарашца шоашкара доагIаш хоачамбоацара.

З. БЕРСАНУКАЕВА, Шалински района «Джалка» совхоза кадрай отдела бокхагIйола инспектор.

ЖА ЛОРГАШ БА

Массе оагIорахьа дика кийчо яь дIаIхьо ухх шера жа лоргIига Малгобекски района «Кавказа» совхозе. ХIанзе дIи зорп оагIа устагIа дергаб ухххза. Планаl бIаь грамм соагIа да кIара устагIан тIера доакхха тха.

Жа лоргрешта юкъе яьржача яхье хьалхе лелаеш хьабоагIа Колпаков Григорий. Нокадеев Умар, Гуреков Егор. Бубуев Адам, кхыбарш. Цаi-ах—шиъ норма я йоккхаш 50—60 устагIа лоргш шарех хIаране дийнахьа.

— Ухх цхьаи - шиъ дийнахьа чакхдоал тхо дергIга жа шерра, — йоаь совхоза директора П. А. Бусева. — Цул тIехьагIа Г. Ахриева иберагIча совхоза жа лелаедерй долаш хургьа тха механизированни жа лорга пункт.

А. БАСНЕВ.

ПАРТКОМИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬИ

КЕРТЕРА ЛОСТАМ

КПСС XXV сьезд партийни организацеште хьалхашка отгадьеча докладийе дехкарех пал да социалистически яхьа кулгалдаро болх тоабелера. Сьезда хьалхара социалистически яхьа хьалаш йашгіеьхьалхар. Иттлагіча документаташ, ерриге коллектив парцьелькхар парткомо кхьа а сасаретіа кхьаьхьара, производителе ерригача звеноцка баздой дийхьа дар терсам тіа а оза. Дикала хьокхамеш тоадара дешаш тіеъь-тіехьаьгіа кхьа а яраіа увиташ хинна кхаьхьаьгіа тіа колдектешашка. Иттлагіча пятилетка заданеш толамца кхоачашъера тіехьа ших оарцигіьлашара партийни собране оазо дийнах задачаш харжарен царна кхетам баляреи дош. Балха дикал лакхъара кулгалдаро болх хоалам болаш лоза социалистически яхьа хьалаш йашгіеьхьалхар. Иштта тоаделар социалистически яхьа итогаш елга, котбьашараш белгалбелгіа. ун соргіа тоадара дикача дешаеи хоастабара стимулировань. Цу дерригне торо елар бурундетарий кхьалкгама хьинар дукха яйбе. Балха баздеи КПСС XXV сьезда сийна тіаийах хинна социалистически дехкарашхамал хьалха кхоачашдинар управленеи колдекташ. Цу соргіа тоадар доакхаш кхоачашдинар дешаеи кхоачашна хьокхамех 1975 шерашка план а. Планаш соргіа 3177 мегіа трактехар, мехкьаьгіа запасаш ІалашъяІа шера план кхоачашйар, планаш соргіа 570 заш сом пайда яйлар.

КПСС XXV сьезда решенеш кхоачашъеи берригна коммунисташ, ерриге коллектив парцьелькхар парткомо кхьа а сасаретіа кхьаьхьара, производителе ерригача звеноцка баздой дийхьа дар терсам тіа а оза. Дикала хьокхамеш тоадара дешаш тіеъь-тіехьаьгіа кхьа а яраіа увиташ хинна кхаьхьаьгіа тіа колдектешашка. Иттлагіча пятилетка заданеш толамца кхоачашъера тіехьа ших оарцигіьлашара партийни собране оазо дийнах задачаш харжарен царна кхетам баляреи дош. Балха дикал лакхъара кулгалдаро болх хоалам болаш лоза социалистически яхьа хьалаш йашгіеьхьалхар. Иштта тоаделар социалистически яхьа итогаш елга, котбьашараш белгалбелгіа. ун соргіа тоадара дикача дешаеи

ХИЙ–ГЕНАРИЙ КХАШКА

СПЕЦИАЛИСТА ХЬЕХАМАШ

Вай республика кхашка кхеча лоарIамегIча технически культурех цаI я генараш. Дукхаха колхозашкех совхозашкех болгIаш йола йоакхо ю цар хьукъам лаккбара. Цудухьа, из культура паччахьалхенга йоккъа планаша тIаийца социалистически декхарашца кхоьчашше а тIехкховаш-де а шаштIехьхьога цу боахамий. Хlаьта генараш кхедар, кхъьсета а уж дика хьукъам хинча, пайдане хуз боазамашта, цул совгIа генарий кортоех, чIегIех Iан замалахьа хьайбашта дад башха-дика лоазкъар а хул.

КПСС XXV съезда решенеш тIа ма-нхара, иттIагIча пятилетка шерашка дукхагIа: яха еза массе тайна юртбоахама культураш. Из декхар кхачашдеча шоашара доагIIаш дола дика кхъьсадитл - деруI вай республика лаьтта зеладелараш. Уьк шера 15 вэар тоннал кIезнагIа доаваш генараш паччахьалхенга дIадала дош деннад.

Ховш ма-дий, паччахьалхенга генараш дохкара планаш кхоачаш ца еш дола боахамаш вайнга кIезига доаваш. Из культура кхекха гIулакх. Хlаза а эсала латт республике.

Цу культура хьукъам лаккбара боккхача лоарIаме да хий диллача лаьтташка из культура дIаер а, цунна хий диллар а. Ший биологически лоаттамга диллача йоккъа агара чIоагIа дулъала отта культура я генараш. Мел чIоагIа йоккъа эттача а кез кхоач цун йоовзала дулъала отта. Хlаьта хий дуллача кхашка дIайийча геттара дика а хьукъ уж. Нагахьа санна кий ца дуллача лаьтташка дIайийча кхъьра лаьрхIача кIара генараш тIара 8—12 центнера кхаччалца хьукъам чубехь цар, хlаьта хий дуллача лаьтташцара — кIара гектара тIара 30—35 центнер. Цул совгIа, цу тайнера кхашка дIайийча ча генарий хьоачал 1—2 процент лаьх а ду.

Троснески хий дехкача опытни станце дахьа тохкамех гучдахьийна Эсенеи Шоламжени йккъе ужача кхашка дIайийча генараш геттара дика хьукъам хинар. Хий дуллача лаьттай хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 30 центнераш кIезнагIа доацеш генараш чуийдаьл. Шерош хинна хIара гектара тIара 37 центнера дIакхоачаш хьукъам чубахьш а. Цу тохкамаша тешнад ду хий дуллача лаьтташ тIа дIайийча генарий хьукъам шозза-шоззеи ахазеи алсамбоалаш хиларг.

Вай республика колхозашкех совхозашкех кIара шера ши вэар-кхоъ вэар гектараза дIакхоачачи доаче хий дуллача лаьтташ тIа дIадув генараш. Хьажа дIадазача шерашка хий дуллача лаьтташка дIайийча генараш во хьайъаз. Цун белхьаш да белгалъаллича хинчиш царна хий да дуллар. Хаоттама хьалаш мичча тайнера дале а, хIара гектара тIара 30—35 центнер генараш чудахьаргдолаш хий диллара боярам а хинан а оттавай вай республика опытни станцеша, Нилма-тохкама учреждемеша.

Вайсган юхьъе дIаюв хIамаш дIайийна яьлча дIаде доллалу генараш. Уж дегIадара кхоачам боллаш хул Iайн гуразьеп лаьттанца Iайна тIоидал. Хlаьта цьадолча шерашка царна тIоидал ца тоъыш а моттигаш хул. Цу шерашка хIара гектара лаьхьIа 800—1000 кубометр хий дилла дезз генараш дIадайнача кхашка.

Юхьханца, генараша дегI дальча хана дукха тIоидал яшан парца. Цьадаккъа, уж дIадийна 30—35 дI дашнаучл тIельагIа, царна зама тохл долалелча дукха тIоидал ши геневаштта. Цу хане сихха дегI дильаш хул генараш. Нагахьа сеина цу хана лаьттанца кхоочам боллаш тIоидал хуле генарий кортоши фуи доккхагIа хул. Хlаьта тIоидал кхоачам боллаш ши вэар кортоши фуи дIэIаделъа хул. Цул тIельагIа мел дукха хий дегтарех кхи доккхагIа хургаш генарий кортоши фуи.

Генаршта шозза-гIа дуллаш дола хий дилла деза парна зиза тохача хана, дIаьта кхоьлаш тIа дуллаш дог — фу дукха хане. Гектара дуллача хина боярам 700–800 кубометр ба. Хlалла дуллача хиш генаршта зиза - тохача дика Iалашду, шозлагIа хий дилларо генарий кортош доккхагIа хулийт, кхоьлаш дуллача хиш ю Iалашду генараш шозш доккхагIеи дикагIеи хулга.

Хlаьта генаршта дулла хий пайдагIеи да мугIаршта юкъе харцаш а дахьа диллача. Ба уж. Ди дIадахийташ шарех хIарне балха норма юкъера лаьрхIача 140—150 процент кхоачаш ца еш.

СУРТА ТIА: «Калъусский» совхоз хий дуллаш и «Фрегат» яха установка. Сурта тIа гуш ба цу установка тIа болх беш бола механизатораш Макаев Мусай, Аликиев ИбрагIимов.

В. ЮНЦЕВИЧ. сурт.

Юрта боахама кхъьгегамхошта

ДИКАГIДАРИ ПАЙДАНЕ ДАРИ БАЛХА ЮКЪЕХЬО

ХьатIакхъчад ахка. Ка бахька латт кхашкара гура-ьа дIайийна ялаташ. Кастта уж чуьма юллагурша кхаьгагама йоккха оьсарале йола комбайнаш, автомашнаш, кхыйола Юрта боахама техника. Лоацича хина а па дойташ а ялаташ чуьмилгга — ишгта да Кхлибаседа-Кавказа колхозийн совхозийн кхъьгегамхоша шоашта хьалхаьха отталь дехкараш. Уж безктохкаме гIулакхаш толамца чакхдаьра баккхача лоарIаме хургьа ших болча техникех дикагIа пайдане а, да эпара дикагIболча механизаторша Iоаьв балха опыт.

Цу опытах кIоарта чуловцаш болаш дувцаш я укх шера июнь бетта эрадашначча «Сельские зори» журнала «Керттерд тер — ялат» яхача раздела тIара статьяш корреспонденции, РСФСР юрта боахама Министерства Кхъьбасеса Кавказей Гаьржача лаьттай Центральни зонан лаьрхIа. хIара бетта цкъа арахецача цун хьалхара оагIув дIайолаш «Алсамдаха эзартой — мастерий мугIараш» вына йолча передовай статьяш.

«КПСС XXV съезда решенеш кхоачашъергьа» яхача рубрика хIан кепатесей «Дона юртий кхоанне» аьнна корта болаш йола кхъьгегамтой депутатий Ростовски областной Совета исполкома председателла нов. Сабанеева» яьлча статья. Областа юрташка укх тIехьхьарча шерашка хиннача хувацмехи, хIаьта цига укх пятилетках да лаьрхIаеча дувц цо.

Дикагlйолча опыта, хIаьта тохкамай дарца тIа ялат чуздаран из машинашца дIакхъьаран баздхаш шIапIехьахараца керда формашн методаш кIийчий РСФСР юрта боахама механизаце Министерства Керттерча управленце, юрта боахама механизацен электрофикацин проектно - технологически кепатесей, Нилма-тохкама Ерригросийски институто. Цу опытаха рекомендацеи дика дувц «Ялат чуьмаран дIадахьареи комплекс» яхаш ше яьзьаьна статья тIа.

«Производства эффективность лакхъьара» яхача разделе кепатеса я «Керттердан — творчески договор» яхаш юрта боахама экономе Ерригсоюзни Нилма-тохкама института Кхълбаседа-Кавказски филиала директора, экономически Iалмай доктора Н. Борисенкос яьлча статья.

Доаккъар Iалашдеча бригадай, отделеней кхъьгегамхошта пайдане хургда. «Доаккъар Iалашдарга резервай» яхача раздела кепатеса материалаш йийнча. Шеко я йоацаш доккъар Iалашдерий теркам тIаоларгба ду раздела кепатеча Ногч-Гlалгlай республика Кхълбаседа-Кавказски филиала директора, экономически Iалмай доктора Н. Борисенкос яьлча статья.

«Фермай продуцеша — тешшаме дикаI» яха керда раздел «Ялат чуьмаран дIадахьареи комплекс» яхаш ше яьзьаьна статья тIа.

Сомий бешамашка, комий арсашка балхаш дечу хана Гlалгlай ца нийсдалийар дуьхьа пайдане хьехамаш телаш, дикагIболча болхлой, боазамий опыт-хоьций дукха материалаш я журнала июньски номер тIа кепатеха.

С. ЧЕРВОНЫЙ.

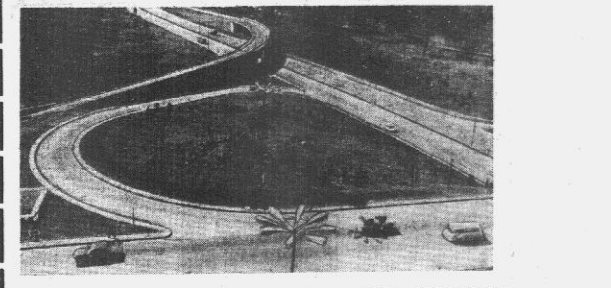

БОЛГАРИ. София центрера йола малхбоа-лерша 1 километр йIаьха дIайода В. И. Ленина цIеранIа шерра бульвар.

СУРТА ТIА: реконструкци яь магистраль участок БТА — ТАСС.

БIУБЕННА ГIА БОАХАШ–СОЦИАЛИЗМА КОТАЛОНГА

ХЬАЙИЙЛЛАЙ МНРП XVII СЪЕЗД

УЛАН-БАТОР, 14 июнь (ТАСС). Тахан Сийлахь-йоккача «урала» заседание залле болх бе йолаенний Монгольски халкъа - революционни парте XVII съезд. Цун балха юкъе дакъа лоацаш ва 800 совгIа делегат — монгольски коммунисти дукхха эзараш долча отрядаш йолаш.

Новкъоста Южнагийн Цедейбала МНРП Центральни Комитето тIалхIаларгIа хьайийллар парте XVII съезд. Цхьа барт болаш хержар съезда президиуми кхыйола куглалара оргеишан.

Председателлаш деш хиннача Политбюро члена, МНРП ЦК секретара Д. Моломжина хоам бар съезде коммунистически, болхлой, социалистически, халкъа-революционни партей, къаман - кортамукъаланга демократически боламий 60 гергга делегаташ ешаш йолаш, цу дакъе КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь Ф. Д. Кулаков керте латта Советски Союза Коммунистическа парте делегаци а йолаш.

Гулбенаираша чоагIа, дахьдаь тIоаррш а детташ ура а эта тIаийцор КПСС делегаци. Зале хьахоа Ленинан Советий Мехкан доаха ловцаш.

Чоагlъю ден повестка. Делегаташа ювцарга XVI-чен XVII-чен съездашца юкъера хьанах МНРП ЦК еш йола отчет. Центральни ревизионни комисее отчет. ТIэнзарга «1976—1980 шерашна МНР халкъа боазамаш культурен дегIайолаларга керттера лостамаш» яха документ, хоржаргьа парте кулгалдара органаш.

«Монгольски халкъа-революционни парте XVII съезда МНРП Центральни Комитето ю отчет» яха доклад йар делегаташ тъаьнашна *безаме* тIаийнача МНРП Центральни Комитета Хьалхара секретара новкъоста Ю. Цеденбала.

Ю. Цеденбала докладага терхам тIабахийта ла а дийгIар, хIаьта тоарш детташ из дукхаха юкъаIа а яьлар.

Цул тIехьарга МНРП Центральни ревизионни комисее отчетни доклад йар цун председателла О. Нямас.

Сайрийнарга заседане докладаш юнца йолайир. Делегаташца массара рааза а волеш къобалбайо МНРП чурен аразъярен политика, докклал а деш итогаш ю социализма материально - технически база ъаьлъьяккхара дIахьалхаьнахьа боккха гIа баьккача монгольски халкъо яхе шера хьайгача кхиа. Шар корта я болаш юнц керзача пятилетка социально - экономически программа, социализма вежарашка долча мехий цхьоагIоп созружественон кхы а чоагIъе шоашка вийна хилар хьагойт.

Делегаташен хьашашен бе-заме тIаийнар съезде къаьнаьл ла Советски Союза Коммунистически парте делегацина керте латта Ф. Д. Кулаков. ˇ 1-хоз «МНРП — КПССˇ», «I йрамдал — доттагIаллˇ» яха детташ цIогIаргI.

Чоагlъ тоарш детташ, къаьстта тIадбаха заде багларанца тIаийнар КПСС ЦК Генералин секретара новкъоста Л. И. Брежнева съезде дIахьа лоацарашка, коммунисташка, дерригача монгольски халкъа-га дайта моаршал. Задера пхьахоз новкъосте Л. И. Брежнева — монгольски халкъа тешамеча доттагIчун сийна доаха ловцаш.

Гулбенаираша чоагIа и детташ нов. Ф. Л. Кулакова съезда президиумча дIалу Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето Монгольски халкъа-революционни парте XVII-ча съездага дайта моаршал.

Съезд дIахо болх беш и.

ЭНЕРГИ ДУХЪЮВЛА МАССАЗАРА ХЬАСТАШ: ЙОАГIАРГIИЙ-ХЬОГI ЦАР ХА?

Маьхха ЗIанарех, миха нихах, лаьттан ченашкарча йIоваллех промышленносте пайда эпара перспективаш, цекоз йоаппш, теркам тIоозаш я. Цудухьа хет тхона, советски IилмаIенех техникаен эгIара тIехьаIгIа кергIадьяларан уж тоаппин-онни доаца хьасташ мехка доагора-энергетически балансана юкъеозара хиланза йогIонца предпосылкаш хьахилгIатI яьнна. Цу хьастех пайда эпаш хилча бизза кхоачам буларгба адамеенна тIехьаIга энергIйолча энергеца, мел дукха из энаргхуле а. Аллха маьхха энерги 14—20 эзарза дукхагIа йосс лаьттан тIа, тахан дуцеи тIа пайда эцаца боарчал. Цу тIа а, хIаддаза хулача Iалама процессий инзаша тела энергин кхоачалургIойлашца а я. Теркам тIооз цун «Цеглеа» а — цу оагIорахьарче кхерам бан гонахье бIехьар.

Иштта докхий тIамаш доахкашшеъа я, иохметтаьуьтта энергеца дутьюлгIча хьастех промышленносте пайда эпара идеи дукха ха йоаппаш а тIедьа кхоачаш хила геттарга я аьнна хеташ дар. «Массаза» хьахул энергин кIезига кхаьта хиларг, хаттара Узбекистане болх бе йIоваллургьа гелиотехнически аппаратура хьаю наЙ мехка загара хьакхара заздо.

Цхьабакъда маьхха IилмаIенех промышленносте пайда эпарн проблемера керттера декхар — цунах электрически энергин яр. Лоарlаме а доагоонхйла хулийташ а доа чохаза хьаъуларан эгIара тIехьаIгIа а доа чохаза хьаъуларан эгIара хьаъха фотогенераторашца, е. хьаъча тайнера яьлча, маьхха батареяшца дувцаделлина да. Уьк тIехьарча хана фотопреобразователей эффективность лаккъара даьлъеш тоъал боккха толам бахькхаб, царех шерпа пайда эцилга хьаъдетташ йола халонаш хьаъхIатIа а санна йоаппш яле а: тIаьа уьк сахьата Iалъамате безача маьхха я уж, човахане я уж хьаъра технологи, бошца йоккха ю цар пайдаза бечча болча коэффициент а. Бахьда тIамаш е а кийч-м вай дарегIа йола пленочним матриинн фотопреобразователш, тIаьта керда полупроводниконн материаш хьаъра даьлъе хиначча прогресго торо хилийтай пайдаза бечча балха лаьхIагIа коэффициент яккха — 20 процент гарга.

Тоъал опыт Iоайыл вайшга космосе санна, ишгта хьаъъа боягаме а фотоэлектрически установкех пайда эцара. Лъаттан тIарча фотогенераторий промышленни образецаш хьаъяьй 500 ватт низ болашш хьаданза 20 шерад кIезнагIа болашш болх бергобалш бола. Цу гIулакхо кхьастта маьхе хулийт уж тIаххача хала йолча дукхахча кхьаст-кхьастача объекташтта, масала, форда направлени энаказ, бувзама е автоматика средстваша электропитани тела хьасташ хилараХ тарра.

Маьхха йоккхий электростанцеш хьаьра перспективаш ишгта? Ма-дарра яьлча, хIаьта я хьаъъе йийш йолаш хIаьта я хьаьт долча тайнера пиз бола фотоэлектростанцеш. Уж экономически Iойле болаш хургIий-хьогI яхача дешага яьжежаь да гIулакх. Маьхха электростанцеш продукци тахан боярап бошцш ези я. Боялга, аьттув болаш дола хIамаш гучч-м даьлнаь чехаза. Специалисташа доагоонхйла матрични фотопреобразователш хьаъе-йолаларца дувзаделла да. Уж юкъейоалларо, долла тIамз терхалдаьчул тIехьагIа, хьаъгача, йиш хуэийтарга «маьхха электростанци» динка дарегIа хилийта. Хlаьа матричнн фотопреобразователей ларло тIа хьаъ-лерIIача маьхха фотоэлектростанцеша йоахарга, ручох, маьхага диллача атомни электростанцеша йоахачоь гарга йола электроэнерги.

Вай мехка ишгта оттанаЙ халкъ боахаме миха энергетика юкъейоалларга программа а. Хьа а яь, мехка тайп-тайпарча зонашка опытно - промышленни тохкамаш деш я керттерча даьхьа юрта боахама гIулакхашта — хий дехкара, вертикальни дремежка, къастта-къаста потребителлаш электроэнергеца Iалашде лаьрхIа бIаьш миха установкаш. Уж установкаш, тхона ховчох, шоай технико - экономически хьокхамашка диллача доздол дехьарча дикагIйолча образецеш тIех я.

Энергеца кхоачам бара геттара дика аьттув бакхха. Яша болаш да ишгта геотермальни хиш а. СССР территоре тIа хьайийллай пайда ийцача экономически гIойле болаш хургба дола дIайча хий духуаьда 60 совгIа йоккха бассейн. IIанзае а йIоваллца хийнца Iалашбо Кавказа, Казахстана, Малтбохьехьарча Сибаргlен районашца города, теплицеи, оранжереяш Камчатке хьаъльяй мечча эгIара хьаларг, дIаьхаха хиа болх беш йола электростанци.

Юхьметтаьуьтташ долча энерге хьасташа доагоранэнергетически балансана юкъе малагIа моттиг дIаоваларга, хано хьаъхоккарда. Цьабакъда царех пайда эцаца барг ца хилар гуччахь да.

Николай ЛИДОРЕНКО,
СССР Iилмай Академе член-корреспондент.

(АПН).

СССР–СУДАН: цхьана леладу гIулакхаш чоагIIу

ТIа-тIа дуккагIа чоагIIу СССР-ан Суданан юкъера экономически бувзамаш. Царна юкъ дIайолайир 1961 шера 21 ноябрь г. Хартуме цхьана экономически техничекин гIулакхаш леладара хьаъхьаьча советско-суданскн соглашенеца кхеташ йздаш.

Дlаяхача юкъаIа Советски Союзо Судана новкъосташ даьа Порт-Судане-ри Гезарефереш 50 а 100 а эзар тонн йлат чакхдоккха элеватораш. Бабандже пуура йокъъю завод, Керкмерен Вауреи баьнадаларийн семен консервай заводаш хьаъе аьттув болча тайнера цунна кредиташ телориа. Советски кредита чотагIа болгарски организацеи новкъосташ хьаъльяй Кассалера бекъача хохий завод. Советски Союза новкъостача тъеъа-ъ яь, болх беш я Собера Центральни ветеринарни Iилмай-тохкама лабораторин университетски бельашцеи.

Красноярски лоамий рановне лаьттан ченашкара руъка лаъарадеш да комплексни геофизически геологически балансана. Уж дар бахьан долаш гуъ-наьлий тъаьнаГIа йоазанца ъына ъыш, ъаста, дотув, цъаъца кхы тайна пайдана тIамаш йоахка дукхха керда моттигаш.

Толамо болх беш я Судане Советски Союзо экономически новкъостаа а деш тъаьлъь ергиа предприятеш. Шоай технически боарамга диллача тIаIаларгIа тайпара йолча техническим техникеи тIаIаццу тIаIаллар элеваторашца Iаллаццу тIаIаллар механизированнаш. Керда тъаьлъьнаш тIаIаллар элеваторашца лоаттадарах йиш хул дехкашкен кхыча зуламдергашкен ца ъына зуламдергашкен ца ъына тайпара дика долаш тайпара дика долаш хамата даккха я. тIаIаллар элеваторашца лоаттадарах йиш хул дехкашкен кхыча зуламдергашкен ца ъына зуламдергашкен ца ъына тайпара дика долаш тайпара дика долаш хамата даккха я. IIлат дIаоттадаь лоаттадар тешне моттигаш тъаьлъьяй новкъостаа тъаьа IIлаташ дукхагIча лаьттаьш кIадера.

Тайп-тайпарча семен баьнадарийн консервай нтташ миллионаш банкашн Iалъаьмате ду-кхха кхы тайпа, масала, екъа шура, даьста, «каркам» яха порцоех, бекъа тохаш, санна йола клачан продукташи аратеш т. Керямерчеи Вауреи баьнадарийн семен консервай заводаш, Бабанусемча екъача шурай, Кассалерча бекъача хохий заводаша. Вауреча консервни завода технолог йиш хуийт дулха консервашъ тъае. Чухьанча ъынке «IIоагIа» товаргаш да Керямерчеи Вауреи заводашка тъаьеи дола товаргаш вай мехка халкъа боахама «IIоагIа» гIойле йоаз Советски Союзо а. Цу тайпара, шинна я мехка чоагIа гIойле йоаз Советски Союзо Судана Демократически Республикон ихьана лелаеча экономически техничекин гIулакхех.

Евгений ИЩЕНКО,
СССР Министрий Совета арахьарча экономически бувзамашта йолча Паччахьалхенга комитета Африкан Латински Американ отдела керттера специалист.

(АПН).

Ший балхах ваша

Грозненски «Электроприбор» заводе толаштIоалча производственнаш цаI ва № 1 йола механически цехера коммунист, 5-та разряда токарь Глебачев Анатолий. Хаддаза ший норман тIехьхочачашъен хьаводIача токара, айхха лакъа лоаш завода коллективе баьр-жача «Хlара балха деша—дикала Зна» яхача боламе. Цхьаккха саккат доаваш, цIена хул цо хьаъъ чоалхане оатхалаш.

СУРТА ТIА: токарь А. Глебачев.

С.-Э. ШАХИДОВА сурт.

«ХА ТОЪАЦ...» ИЗ БАХЬАН ДАЦ

МагIалбика районерча цIокIалика ер дешара шу 250 класс цIьккха дешарха шоллагIча шера чу ца вусаш чакхъяьккха. Дикка товлелкал районе кхидолаш школаш хьокхаяш а. Мисала, хьалхаже дIаваелхIамех ух шера дешь кхувлера 99,2 процент, бархI класс цIьккхарш юхьерча дешара чуозийта 99,6 процент хургьа.

Цхьабакъа, ишта дика латташ бераште дешар Iомалдара а царна коммунистически кхетам балара а гIулакхаш массанахьарча школашка. Чюзгlа лелара болх бен я цхьаболча педколлективаш. Царна юхье я № 17 болча Йоккхача Ачалкхерча юкъерча школа педколлектив а (директор А. Х. Богатырев, директора заместитель И. П. Гончаренко).

Из дика гойт дешара шера бахча итогаша. Школе дешар Iомалара дика 37 процент мара яц. Районерча школаштта юкъе эгIара дохьхара хьокхам да из. Хlама дола из ишта? Цу затIара жоп лохуш тхо хилар ухвза дуккха хо йойнаш.

Райое эгIара йоккхачIагIерех я № . 17 йолу юкъера школа. Ухгара из 37 класс, цига 1170 совгIа бер а дешаш. Йоккха хьехархой коллектив я. Лерттга дисциплина а йолаш педколлективаш школера общественни организацеи болх вIашtIехьбаьккхача гIулакхаш дуккха а дикагIа хила йиш яр аьнна хетабу. Цхьабакъа из ужаза дуделнадаш.

Классашкарча журналашка хьежача дукха кхоачамбоаш раш тучалоаш. Шолгне эрсий мотт хьалаш ва Н. Бондаренко. 11 июне 10-ча «А» классе тоххама болх хиннаб. 29 ае шардохоч 11 из болх яьлча дийнахьа хиннаш. Цуз тIе. хьагIа кIира совгIа-ча яьнаб. Цхьабакъа дешархоша отметкаш хIама а пIаоттавалш. Цу классерча дешархоч И. Бекова ше шийна ши «5» оттаяьй журнала тIа.

Бераште гIалагIай литературера хьехаш ва М. М. Читанон 10-ча «А» классерча журнала тIа гIалагIай литературе урок хилар гойташ эгIара тIехьара дав йоазув 14-ча апреле ла. Цуз тIехьагIа тхо дийнахь классе урокаш хиндай, е хиннаяш хоша дац. Цуз совгIа урока тIа хиннабац 22-ча апреле 18-ш йоа мае 14-ш дешарш.

Ишта тIехьхьара ши кIиpагIа гIалагIай литературан истерен урокаш хиннаш хиннаяш хоша дац бархIагIча «А», «Б» классашка а. Хlама вьача, классан журнала тIа дIаяздаь цхьаккха хIама дац. Хlама ту классашка гIалагIай литературе хьехаш я А. Н. Бекова, истори хьехаш ва К. М. Бизиев.

Ишта дар юкъ-юкъе тхо хьежача цхьаболча классин журналаш тIара гучалаьнарш.

— Школе хьехархой кIезига бе, — дуьй завуча Гончаренко Иван Иванович, — бехказ вало тIерташ, царех а локкхабараш декретни отпускех бахе, е памперш болаш шиъ-ъх бахха норма йолаш ба тха школера хьехархой.

Школе йолаш я шера оттаяь кхетама балха план.

ЮРТАРА ШКОЛА

Цу тIи болгалалъяьа да постмаш: илейно - политически, эстетически кхетам балха школерча самоуправленера кулгалараш. 100 совгIа мотт прияти я кхетама балха тIа чакхъяккха лаьрхIа. Цхьабакъа йоагIаш йола мотт корабльш интернационални кхетам балара, IIаьхьара заьмах юхедисача тIулакхаша къовсам лоаттабара дешаша. Хlаьта уж оагIонаш а мотт терра хьалаяьй Iалъамате боккхача лоархIаме хилар йIалла дувша яшаш а дан.

Атеистически кхетам луш массеех лекци йийнай дешархоша а дахьта - ноаношта а. Масала, «Коммунистически а дына а мораль» — (кхетама балха завуч М. М. Вахрова), «Хlай — тIехьаяса зуламе тIулакх» (эрсий меттеи литературан хьехархо Т. М. Шадыжева), «Цига сахьергама доал деш да шайIа» (юхьанцара кIасеп кIезигара Г. П. Семенова), кIезигаш.

Шеко ян уж лекцеп найдане хилар. Дукхха кердалараш довзийт дар бераште. Цхьабакъа чулоацамга диллача цIенкаштта цхьа кхоачамбоар да ца луй лекцеп — юкъара тулоацан болаш уж хилар. Цхьанна а деше тIа цхьа йош аьнадеш юртарча а районерча а бусалба дынз сектаех, секгантех, цар харцахьара тIулакхех.

Школе бераште атеистически кхетам балара болх эсала лелабеш, цунах хьдоала беркат тIекхоа хилар гойт цхьаьккхача а. Мархаш доастача дийнахьа деша да доагIаш Iийнад ухх йоккха дукха бераш, царна хьоаьк лаьхьера классашкара дешархой я болаш.

Дешархоша ткхе беча кхетама балахх докхха дакъа Iомалара а, цу дакъе ятташ тайп - тайпара комбайнашка. Белгалдаккха деза цар дош а школе Iалъамате лелара вIашtIехьбаьккхгара. ВорхIагIча урокех хул школе классин дакъа йолаш я районе.

А. ХАРСИЕВ,
«Сердало» газета соб. корр.

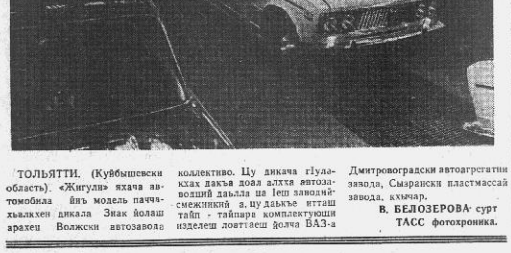

ТОЛЬЯТТИ. (Куйбышевски область). «Жигули» ялуа автомобиля йIъ модель паччахьлхен дикала Энак йолаш арахеп Волжски автозаводан коллективо. Цу дикача гIулакхаш дакъа доал алхха автозаводоний даьлла ца Iеш лаюдийгар. Цига сахьергама доал деш да шайIа» (юхьанцара кIасеп кIезигара Г. П. Семенова), кIезигаш.

Шеко ян уж лекцеп найдане хилар. Дукхха кердалараш довзийт дар бераште. Цхьабакъа чулоацамга диллача цIенкаштта цхьа кхоачамбоар да ца луй лекцеп — юкъара тулоацан болаш уж хилар. Цхьанна а деше тIа цхьа йош аьнадеш юртарча а районерча а бусалба дынз сектаех, секгантех, цар харцахьара тIулакхех.

Школе бераште атеистически кхетам балара болх эсала лелабеш, цунах хьдоала беркат тIекхоа хилар гойт цхьаьккхача а. Мархаш доастача дийнахьа деша да доагIаш Iийнад ухх йоккха дукха бераш, царна хьоаьк лаьхьера классашкара дешархой я болаш.

Дешархоша ткхе беча кхетама балахх докхха дакъа Iомалара а, цу дакъе ятташ тайп - тайпара комбайнашка. Белгалдаккха деза цар дош а школе Iалъамате лелара вIашtIехьбаьккхгара. ВорхIагIча урокех хул школе классин дакъа йолаш я районе.

А. ХАРСИЕВ,
«Сердало» газета соб. корр.

ТОЛЬЯТТИ. (Куйбышевски область). «Жигули» ялуа автомобиля йIъ модель паччахьлхен дикала Энак йолаш арахеп Волжски автозаводан коллективо. Цу дикача гIулакхаш дакъа доал алхха автозаводоний даьлла ца Iеш лаюдийгар. Цига сахьергама доал деш да шайIа» (юхьанцара кIасеп кIезигара Г. П. Семенова), кIезигаш.

Шеко ян уж лекцеп найдане хилар. Дукхха кердалараш довзийт дар бераште. Цхьабакъа чулоацамга диллача цIенкаштта цхьа кхоачамбоар да ца луй лекцеп — юкъара тулоацан болаш уж хилар. Цхьанна а деше тIа цхьа йош аьнадеш юртарча а районерча а бусалба дынз сектаех, секгантех, цар харцахьара тIулакхех.

Школе бераште атеистически кхетам балара болх эсала лелабеш, цунах хьдоала беркат тIекхоа хилар гойт цхьаьккхача а. Мархаш доастача дийнахьа деша да доагIаш Iийнад ухх йоккха дукха бераш, царна хьоаьк лаьхьера классашкара дешархой я болаш.

Дешархоша ткхе беча кхетама балахх докхха дакъа Iомалара а, цу дакъе ятташ тайп - тайпара комбайнашка. Белгалдаккха деза цар дош а школе Iалъамате лелара вIашtIехьбаьккхгара. ВорхIагIча урокех хул школе классин дакъа йолаш я районе.

А. ХАРСИЕВ,
«Сердало» газета соб. корр.

Вахара никъ хоржачоа

ТХА ИНСТИТУТЕ ДЕША ДУВЛА

1920 шера хьайийлай академика М. Д. Миллионщикова нерагIара Къахьегама Шеча Байракха орден лелаш Грозненски механикадеча институт. Йоккхача цIи коимпсе удI институт. Царех цаI — дукха ха дешаршца хьалъар — 10-зза вIашtIарбаь дешаш я.

Тха институте лелаш 7 эзар студенти болх беш яьтI бIаь преподавателн ва. цIехь 18-тта Iийнай дипломаш 150 Iийнай кандидаташ бан.

Ше хьайийлача деза институто ерахIабаь 17 эзар ниженер. Вай берригача мехка бабца Iеш. доазол дехьа а болх бу шар. Из институт пьяхха цIи хеза нах дукха бу. Царех ва СССР Iийнай Академе вице-президент хинна академик М. Д. Миллионщиков, цу Академе тьечислительни центра директор, академик. Социалистически Къахьегама Турпал А. А. Дородницын, ишта кхыбараш.

Институт чакхъяьккхарша юкъе ба министраш, йоккхача предприятеи кулгалаюй, Советски Союза Турпалаш, Ленински Паччахьлхенски премиен лауреаташ. Социалистически Къахьегама Турпалаш.

Институто 14-тта специальностех кIийнабу инженераш. Цаграгех я механика, электрика, технолога, экономиста, геолога, геофизика, ишта кхыбола инженерий говзалаш. Ишта дар — болх бечар я — института сайийнарчех заочни отделенеекха.

Институте болх бан я хьоаьнча бIаь лелаш, колхозоашта, Советски Экаре тIулаяь дав лаьбабыкхарша, цхьаьна бахьанех дешар юхьанцара а, воацан йисар школа. Лерттга институтан дешаш отта новьтостал ле лаьрхIа бола подготовительни отделени. Из чакхъяьккхарех бергIнет а лоаттабабаларе, дешархошца а цар даьлча - ноаношца а катама болх лелабабаларе цу тайпара во ца хила тарлора.

Школа керттерча декхарех цаI да дешархой материальнотехнически кетам чIогIIбар. Из лекхара школе дизза кхочаш ца Iеш хилар гойт школе комсомольшаш кIезига хиларо. Школе ворхIагIча - итлагIча классашка 340 совгIа дешарх бой ба. Хlаьта . царна йоке 20 — 30 марта комсомолеп ваш.

Дешара шу чакхдалийнад. Ишта кхоачамбоашарша доалаш чакхдалийнад из Йоккха Ачалкхерча юкъерча школе. Ишта дукха кхоачам боашарш доалаш кхы цхьайола школаш а я районе.

Н. БАШИРОВ,
Грозненски механкавта института доцент, технически Iилмай кандидат.

Къона цIей

Укх деношка хилар юкъерча специальности воацар — заведенеей художественни самодеятельности цIьоалагIча республикански хьажара тIехьара — воацар. Шин сахьта дIаьздаар из. Тайп-тайпарча жанрех оттаьяча пун художественни программаша духха яр лика номерш. Цига даьзар самодеятельни артисташ.

Ладийгарий самукъадоаккхаш С. М. Кирова цIерагIча культурин салIарен гарнз Баьшарча театра эстрадеза хьахозар солистана доаха А. Островскех, А. Пономаренкой, цIанца номерш. Цига дагIа Р. Азмятовай, М. Алигера, Н. Рыленкова стихаш.

Концерте даьзз лоацаш хиннаш коллективай программаш та юкъе дакъа деталуй яр Грозненски медицински училища яр, Хургбогча мелкиша заьзга номерш. Цига йолаш механкаш, дош йийнай механкаш халкъай халхараш, дийца дуздараш деззделлар ладийгарашта. Ишта наха дездедар Грозненски культурно-просветителни училища дешархоша лаь къарнойн иохчийн халхараш а.

Ладийгарашта а дакъа лоацаш хиннаранта а безамех чакхдалар концерт.

М. ЕСЬКОВА.

МОСКВА тIехан. «Бородинская битва» яха музей-панорама.
В. ЕГОРОВА сурт. ТАСС фотохроника.

СТУДЕНЧЕСКИ ГIИШЛОН ОТРЯД

КЪАХЬЕГАМЦА ЧIОАГIЛУРГБА КАГИРХОЙ

ГIишлон, промышленни гражданскин объекташ хьалъеча, машинашкъашш доIкача, кхичахьа, хIаьта ишта юрта боазама тайп-тайпарча балхаш ца ялоун кхъьегари уш гIишлоцIюй студентий отрядаш. Ишта отряд вай республике воаа нтт шу дашлоп. Чюзга лукIача моттигашца кхъьегаш хиннаб вай деша багIа кагирхой цу дана.

ДIаяча иIслагIча пятилетке вай студенчески отряда юкъе лакъа ловцаш хилар Ноуч-ГIалгIай паччахьлхенски университете, Грозненски мелкальта институте, республика юкъерча специальни дешара заведенеша, профессионально техническеи училищаш деша варга 7,5 эзар сагI. Цар Казахстане, Узбекистане, Кавеле, Астрахански области, Пятигорске, вай республике хьалар. хIаьта боазама 126 объект, 8 миллион дош маьлIа гIишлон балхаш дир. Цул сов-ша, кагирхоша дукха балхаш дир юрта боазамаш а — бамьарашш сомашш чуэнача, уьччахдоахача.

Шерагара шерага дуккагIа хул гIишлошъерий студенчески отряда юкъе заьзга доацаш. Укх шера цу отряде хургъа 4 эзар совгIа сар. Царех 2,5 эзар республикерех 1,5 эзар Российски Федерацеер, Латвер городашкарех.

Вай вой барех 500 сар ве. жарашца йолча Карене гIишлош ча болх бе гIортара. Чюзга 50 Узбекистана лаьтта ерагIах хатар хиннача города Газеле бахача маха новьтостал деш хургба. Вожаш берригаш а вай республике болх беш хургба.

Эзар гарга сар хургба «Комсералодоовольа» объединенин предприятешка къалъегаш. Цар совхозашта новьтостал дерда баьлдадарани сомаш чуэлача, хIаьта Грозненски Ленински комсеранн заводашка болх бергба уж продукташ чаххйоахаш.

Республика дуккхача моттигашка гIишлоп хьалъеш хургба отряда дуккагIа боаа кхъьегаш. Уж хургба гIишлоп сеча Ноуч-ГIалгIай управлеве, республика юрта боазама министерстве, «Чечинавтодор», «Чечинефтьеторг» тресташка, «Чечингушнно» объединене предприятешка гIишлоп еш, ремонт еш.

Наурсий районе цар хьалдерга 800 бетта етти 300 бежани лоаттаьлдерлоа кхийш. Ассински станице Iальчий чулоалладу кхиб, Червленая станице полтинника, Ачхой-Мартане доаккхарга магистральни канал. Царех сонгIа, отряда кагирхоша хьалдерга дукха нах куйбуто пIенаш, порташкара школаш, совхозний доаккхарга гIишлоп тоаеш балхаш дергда.

Кагирхоша йогIарга памятникаш, обелискаш, ишка топ кхосса Iомалу тираш, кхы-яр.

Ерригача республикански студенчески гIишлоп еча отряло 7,5 миллион сома маьха гIишлон балхаш дергда.

Хlама республике дешара заведенешца чIоагIа болх бу студенчески гIишлоп еча отряде бахийтар кагирхой кийчбеш, хIаьта цхьаболча моттигашца из гIулакх дIаздоаьлаш дукхха ха хьалха дена. Из болх дика баьб Грозненски механизаце учета технике (комсомольски организацеи секретарь Куудегов Вера), Грозненски (кIомсомольски организацеи секретарь Мазаев Салпа), Гудермесски (комсомольски организацеи секретарь Зимина Лена), училичешка, кхычашка.

Хургбогча гIишлоноюй отряди штабаш вIашtIа а теха, дешархоша юкъе дукха болх бир цу отрядаята юкъе хиннах шоашца болча а хьехаш.

ТЕЛЕВИДЕНИ

17 июнь
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердалараш. 9.10 — Бт. Iуйрийнара гимнастика. 9.35 — Бт. Массанна. ТIехьа! (ш1. ахьаьнна тIехьа массаш. 10.15 — Бт. «Безамга довлар» яха телеспектакли художественни фильм. 2-гIа серн. 11.20 — Бт. Орбелеш хьаьгI, дIабабаккхаш хьоаьгIаш. 12.05 — Бт. Шахматни школа. Хьолам бен йола передача. 15.55 — Бт. Бераште. «Къьлаяр кхетош» яха фильм. «Iа серн. 17.00 — Бт. Iилма тахан. 17.30 — Бт. «Орденоч» яхача телеспектакли Социалистически Къьлаеранна Турпалаша Горбоненоца программа. 15.25 — Бт. Москва а мехкашша а. 15.55 — Бт. Бераште. «Къьлаяр кхетош» яха фильм. 2-гIа серн. 17.00 — Поокхагlйолча та доаа жопаш. 19.05 — Бт. Дуненн хьалхий творчеството. 19.35 — Iилманчоаш дош да. Академик Будлеев выступлени. 19.55 — Бт. Шуман. Дуненн хьалхьаита юкъерча конкурсий лауреат Мирослава Дылюк вернаш. 19.55 — Бт. «Безамга довлар» яха телевизионни художественни фильм. 2-гIа серн. 21.00 — Информационни программа. 21.30 — Бт. Кирова цIерагIча оперен балетен Ленинградски Паччахьлхенски академически театра солистий концерт. РСФСР хьалха артист Шутоколов а. Пистеньева — концерт.

II ПРОГРАММА

18.30 — «Гидрушкан берригIалаш яха бераште доаа фильм. 18.30 — «Ноуч - ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (орсий, гIалгIай меттала). 18.50 — Атеистически темаш. Ноуч - ГIалгIайчу иелам кхетдарадар. Исторический Iилмай кандидата Мурзукова а, говорени (гIалгIай меттала). 19.00 — Концерт. 19.40 — Мультфильм. 19.50 — Доакхарган кIорадеча гIолла ва. реа. 20.05 — «Дотгатlай» яха канюжалаш.

18 июнь
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердалараш. 9.10 — Бт. Iуйрийнара гимнастика. 9.30 — Бт. «Орленок» яхача телеграде программа. Социалистически Къьлаеранна Турпалаша Горбоненоца ле деллеш йолча Армене Паччахьлхенски эстрадни оркестра концерт. 14.25 — Къьлаеранна сий 30-лаш ва сат. 15.25 — Бт. Шахматни школа. Хьолам бен йола передача. 15.55 — Бт. Бераште. «Къьлаяр кхетош» яха фильм. «Iа серн. 17.00 — Бт. Iилма тахан. 17.30 — Бт. «Орленок» яхача телеспектакли. 14.55 — «Покхча гIишлон хьалъеларга балхаш дешаш» Кинопрограмма. 15.25 — Бт. Москва а мехкашша а. 15.55 — Бт. Бераште. «Къьлаяр кхетош» яха фильм. 3-гIа серн. 17.00 — Поокхагlйолча та доаа жопаш. 19.05 — Бт. Дуненн хьалхий творчеството. 19.35 — Iилманчоаш дош да. Академик Будлеев выступлени. 19.55 — Бт. Шуман. Дуненн хьалхьаита юкъерча конкурсий лауреат Мирослава Дылюк вернаш. 19.55 — Бт. «Безамга довлар» яха телевизионни художественни фильм. 2-гIа серн. 21.00 — Информационни программа. 21.30 — Бт. Кирова цIерагIча оперен балетен Ленинградски Паччахьлхенски академически театра солистий концерт. РСФСР хьалха артист Шутоколов а. Пистеньева — концерт.

II ПРОГРАММА

18.00 — «Гидрушкан берригIалаш яха бераште доаа фильм. 18.30 — «Ноуч - ГIалгIайчу гIолла». Информационни программа (орсий, гIалгIай меттала). 18.50 — Атеистически темаш. Ноуч - ГIалгIайчу иелам кхетдарадар. Исторический Iилмай кандидата Мурзукова а, говорени (гIалгIай меттала). 19.00 — Концерт. 19.40 — Мультфильм. 19.50 — Доакхарган кIорадеча гIолла ва. реа. 20.05 — «Дотгатlай» яха канюжалаш.

РАДИО

17 июнь

6.30 — «Баьлдаларш дедаерал кхье баьнна» яха «Новосель» совхозера передача (гIалгIай меттала). 6.45 — Хозяин. 6.55 — Ашшаш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 7.35 — Ашшаш. 8.05 — Инструментальни ширкаш (гIалгIай меттала). 8.40 — «Обществене порядка ха гIалхара идеологически къоссан бухой» яха профессора Абдуллаева беседа (гIалгIай меттала). 9.30 — «Iаьдий, ширкаш, хьалхий ширкаш (гIалгIай меттала). 9.45 — «Пайда лаккхаре балда лакъа тоаяра керттера ницъ бе» яха Грозненски опытно - экспериментални заводера передача (гIалгIай меттала). 16.00 — Ашшаш. 16.15 — «Портком ца хьаьг чуэна ха а» яха «Трудовиссий» совхозера передача (гIалгIай меттала). 16.30 — Ашшаш. 16.45 — «Ашшаш» яха радиожурнал. 9.15 — «Дош а хIаьнара идеологически къоссан бухой» яха профессора Абдуллаева беседа (гIалгIай меттала). 9.30 — «Iаьдий, ширкаш, хьалхий ширкаш (гIалгIай меттала). 9.45 — «Пайда лаккхаре балда лакъа тоаяра керттера ницъ бе» яха Грозненски опытно - экспериментални завоцера передача (гIалгIай меттала). 16.00 — Ашшаш. 16.15 — «Портком ца хьаьг чуэна ха а» яха «Трудовиссий» совхозера передача (гIалгIай меттала). 16.30 — Ашшаш. 16.45 — «Ашшаш» яха радиожурнал. 9.15 — «Дош а хIаьнара идеологически къоссан бухой» яха профессора Абдуллаева беседа (гIалгIай меттала). 9.30 — «Iаьдий, ширкаш, хьалхий ширкаш (гIалгIай меттала). 9.45 — «Пайда лаккхаре балда лакъа тоаяра керттера ницъ бе» яха Грозненски опытно - экспериментални завоцера передача (гIалгIай меттала). 16.00 — Ашшаш. 16.15 — «Портком ца хьаьг чуэна ха а» яха «Трудовиссий» совхозера передача (гIалгIай меттала). 16.30 — Ашшаш. 16.45 — «Ашшаш» яха радиожурнал. 9.15 — «Дош а хIаьнара идеологически къоссан бухой» яха профессора Абдуллаева беседа (гIалгIай меттала). 9.30 — «Iаьдий, ширкаш, хьалхий ширкаш (гIалгIай меттала). 9.45 — «Пайда лаккхаре балда лакъа тоаяра керттера ницъ бе» яха Грозненски опытно - экспериментални завоцера передача (гIалгIай меттала). 16.00 — Ашшаш. 16.15 — «Портком ца хьаьг чуэна ха а» яха «Трудовиссий» совхозера передача (гIалгIай меттала). 16.30 — Ашшаш. 16.45 — «Ашшаш» яха радиожурнал.

18 июнь

6.30 — «Юртара Iуйре», «Наурский» совхоза кIашша. 6.45 — Хозяин. 6.55 — Ашшаш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 7.35 — Ашшаш. 8.25 — Советски Экаре Iуйрий (гIалгIай меттала). 8.50 — Техническа радиоа хоаа. 9.15 — IIаIIа сездоп литературий дехкарашца. Макарофова тхьакхоша на йолаяхо Волжжев Альмаз (гIалгIай меттала). 9.35 — Дош тоаяр. 9.45 — Детгатlай сезаш. 10.00 — «Гойтара агIтане торговашца» яха корреспонденцеи (юхьий меттала). 10.15 — «Атеист» яха радиожурнал (юхьий меттала). 10.35 — Дышдош. 10.50 — Ден илзеи (гIалгIай меттала). 18.00 — Хозяин хоаш (орсий, юхьий, гIалгIай меттала).

АХХАНАРА КАНИКУЛАШ

ДИКА ДИЙШАД — САЛОIАРГДА

Массанахьа самин. Грозненски № 1 йолче къкъера школе колективо хьалхе а кIийчо йир бершша аьхки салаIийтара. Цу гIулакхех кертера терхам тIабахIитар царна кхыкхгама хьетам балара, культурно-спортивни гIулакхаш дара.

— 7—9 классашкара 175 дешар хьоаш Ленински район «Родина» яхача комийн бакъдарийн совхозе хьалхе а кIийчо йир бершша аьхки салаIийтара. Цу гIулакхех кертера терхам тIабахIитар царна кхыкхгама хьетам балара, культурно-спортивни гIулакхаш дара.

— 7—9 классашкара 175 дешар хьоаш Ленински район «Родина» яхача комийн бакъдарийн совхозе спортивно - къхьегама лагере болх бен я культурни салоIаш а дуггаз,— вьнар директора Захаров Александр Арастоонча. — Цергга тхьакхан, кхетам луш луггара 12 хьехархо, царна дикагIолча хьехархой коммунист Татаринова Зарина Николаевна, Медведева Мария Николовна, комсомуниет Евсеев Юрий Александрович (из из лагера начальник а) а болаш.

Цул совгIа школерча майдане салоIаш луггара 42 бер, хьожаш хьеархой а болаш. Масала, Ноуч-ГIалгIай АССР зазлужения хьехархо Ибон Александра Аарамонна. Хlаьта юкъерчаеча бераште школерча галоIуга вIашtIехьаьккхаш шин клубе, царна куггалеп гуггба хьехархой Василенкова Зоя Ивановна, Уздырова Зоя Ивановна, кхыбараш.

Цу тайпара, тха школа цхьаьккха а бер айIаюкъе дуггаздан. Бераште, школе долаш а этажна шIахийтача а, коммунистически кхетам балара а лелш массеза а бокхха терхам тIабохийт оаха. Цох бераш а хьоаш. Лелара шу чакхдалъяьар бериг деша кхуэлге 100 процент йолаш. Хlаьта ахалеп тIехьбараша дIакен тIехдикен дийнар. 797 дешархочох цхьаьккха а чувгсанзар. 8-ча классашкарча 101 дешархоч экзаменаш дика дIаелар. Ишта дика дIалу экзаменаш 10 классашкарча дешархоша а. Бераште дIахо а ишта дешийта, царна кхетам бала дага да тхо.

Ю. ПУГИЕВ.

Редактора заместитель
М. М. ХАМХОЕВ.

ХАОТТАМ

Таха вайнга лувцалуш морхаш а болаш, малхбузехьа ра секунде 3—7 метр чIоагIа муха а хьекхаш, фагара темпе ратура республике гIолла 22— 27. Гроэне 25—27 градус йIобхад йолаш цига тарлу.

Кхоанеи доммер кхоалле йолаш, кхоанеа цхьаьнадоаха

ТХА АДРЕС: 364051. г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктохкама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран отделений — 3-61-46; промышленности отдела — 3-42-36; юрта боахама отдела — 3-74-68; письмой отдела — 3-34-38; бухгалтерех — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051. г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 3-74-68; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

«Грозненский рабочий» издательства типографiя, Маяковске 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», Маяковского 92.

Заказ № 4531.

Газет арадувл шинарен, ереи, шоаттеи деношка